

مکتبہ اشرفیہ

سر ۱۳۳۰

واللہ یرہدی من یشاء الی صراط مستقیم
دینی، علمی، ادبی، سیاسی ہفتہ لاق مجموعۂ اسلامیہ در
اتبعون اہدکم سبیل الرشاد
صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

ادبیات بختری

بسم الله

مفرداتیله دوشونولش ، ای چیزلش بر پلان اولمازسه اثرکزک باشه چقه جنی پک شبه لیدر ، چیقسه ده قارمه قاریشیق برشی اولور . چونکه سوق تصادفه قالمش اوله جنی ایچون اثرکز دکر سز ، هیتسز بر قسمی لزومندن فضله اعتالی اولورده ، بالعکس چوق اوغراشیلیمق ایجاب ایدن اک مهم جهتی لاقیدانه کچیلیورر .

بویوک بر آدمک شو سوزلری هیچ بر زمان نظر دقتدن دور طوتولماملیدر :

صرف اولجه پلائی چیزمه مک ، موضوعی لزومی قدر دوشو . نمه مک سیئه سیدرکه بویوک قابلیتله بیله مشکلات ایچنده قاهره ایشک ایچندن نصل چیقجه جقلری تعین ایدمزلر . واقعا اورته ده بر چوق معانی ، بر چوق افکار کورورلر . لکن اونلری نه بر لرله مقایسه ایتدکاری ، نه ده آره لرده بر ترتیب کوزتدکاری اولمادیغندن هانکیسی هانکیسینه ترجیح ایتک لازم کله جک ، بردن بره کسیدیره مزلر . بر تردد محض ایچنده صابلا نوب قالیرلر . لکن نه زمان بر پلان چیز ، نه زمان موضوعه طوغریدن طوغریه ارتباطی اولان بوتون افکاری طویلار ، صوکرده اونلری بر ترتیه ، بر نظامه قویارلر ایسه اووقت هانکیسنی اک اوکجه کاغد اوزرینه نقل ایدم جکلر ، ایشه نردن باشلایه جقلر ، درحال کسیدیرلر ؛ اثرلرینک اک جانلی پری نرسمی اوله جقنی حس ایدرک او روحی نقطه بی احساسه اوغراشورلر . آرتق بونلر ایچون یازمق ، اشکنجه دکل ، عادتا اککنجه اولور .

دیمک ایی یازمق ایچون اولاموضوعی تمامیه تمثیل ایش اولمق ، ثانیاً معانیک ، افکارک صیره سنی ایجه کورده رک اونلره منتظم ، منطقی بر سلسله جریان ویره یلمک ایچون اوموضوعی اطرافیه دوشونمک لازمدر .

برکرده قلم اله آندیی ، آرتق اوچیزلش اولان دائره داخلنده جولاننه رخصت ویرلمی ؛ یالکز خارجه چیقماسنه ، یاخود بعض یرلرده پک چوق ، بعض یرلرده پک آز ، الحاصل نسبتسز برطرزده دولاشمانه مساعده اولونماملیدر . یعنی دور ایدم جکی ساحه نک تعین ایلیمه جکی حرکتدن باشقه بر حرکت ویرلمه ملیدر .

مادام که بو کون پلان بو قدر مهمدر ، غایت متعصب طاورانه رق بدایتده ایجه کسوب بچملیدر . موضوع هنوز مواد ابتدائی حانده ، هنوز اجزاء متفرقه شکنده ایکن قابل اصلاحدر . یوقسه ، بر کره کسوه نظمه ، یاخود نثره کیردیمی آرتق فدا ایدیمه مز . چونکه او قدر اوغراشدقندن صوکره بو فدا کارلق انسانه پک زور کلیر .

برده هرکسک بعض معانییه ، حتی بعض الفاظه قارشی خصوصی بر تمایلی واردر ؛ اونلری لزومی لزومسز قوللانمق ، صرف ایتک

[۱] کچن نسخه دن مابعد

سویله دوب باشقه ممالکده کی محکومینی :
حاکمیت نه ایش ، اوکره نیکز قیمتی .
یوقسه ، اونسز نه شودنیا قالیر اسلامه ، نه دین ...

قوشاتیر ملت محکومه بی خسران مین .
مسلمانانق سزی غایت صیقی ، غایت صاغلام
باغلامق لازم ایکن ، آکلامادم ، آکلایه مام ،
آیریلق حسی نصل کیردی سزک بینکزه !
فکر قومیتی شیطانی صوقان ذهنکزه ؟
بربرندن متفرق بو قدر اقوامی ،

عینی ملیتک آلتنده طوتان اسلامی
تملندن بیقه جق زلزله قومیتدر .

بونی بر لحظه اونوتمق ابدی خیتدر .
آرناوودلقه ، عربلقه بوملت یورومز ..
صوک سیاست ایسه تورکلک ، اوسیاست یورومز !
سزی برعائله افرادی یاراتمش یارادان ؛
قالدیرک آیریلق اسبابی آرتق آرادن .
سز بودعواده ایکن یوقسه ، عیاذاً بالله ،
اجنبیلر اوله جق صاحبی ملک ناکاه !
دیهه طورسون آتار : « قلعه ، ایچندن آلنیر . »
یوق که هیچ برایشیدن .. ملت مرحومه صاغیر !
بردکل محو ایدیلن دوات اسلامیه ..

کیردیلر عینی سیاستله بوتون مقبره یه .
کیرمه دن تفرقه برملته دشمن کیره مز ؛
طویلور اوردقجه یورکلر اونو طوب سیندیره مز .
براقیک اسکی حکومتلری ، میدانده کلر
یتیشیر ، سویله باقوب عبرت آلان وارسه اکر .

ایشته فاس ، ایشه تونس ، ایشه جزایر ، کیتدی !
ایشته ایرانی ده تقسیم ایدیورلر شیمدی .
ایدم جکلر . بوده غایتله طیبی . زیرا
یاشامق حقنی قوتلییه ویرمش مولی .
مسلمان ، فرقه بلاسیله زبون برقومی ،
مدنی آوروپا اوچ لقمه ایدوب یوتمازی ؟

ای جماعت ، یر الله ایچون اولسون ، اویانیک ...
سسی پک مدهش اوتر صوکره قولاقدرده چاکک !
ارضی اویناندی یرندن بیقیلیرکن ایران ..
بالکه برقیل بیله اورپرمدی سزدن ، بونه قان !

مابعدی کله جک هفته یه

محمد عاکف

تربیت و تعلیم

تعلیم و تربیه ده ابونک و ظانی

خلفای یاشایا جقلمی محیط وزمانک احتیاجات والجا آتیه گوره
تربیه ایده میان ملتر کنیدیلمی حق بقادن اسقاط ایتش اولورلر .
تعلیم و تربیه مسئله سنک سعادت وطن و حیات ملتله اک زیاده علاقه دار
مسائلدن بولندیغنی تصدیق ایتیه جک هیچ بر فرد متفکر یوقدر ظن
ایدرم . فقط بزده — مع التأسف — اک زیاده اهل ایدلمش بر مسئله
وارسه اوده نسل آتینک تعلیم و تربیه سی خصوصی اولدیغنی اعتراف
ایتمیدر .

نسل آتی بی دوشونمک مقدرات مستقبله وطنی دوشونمک
دیگدر .

آتی وطنک سعادت ویا انقراضی بلانلری چیزه جک قلملر
بوکونکی مریلرک دست اهتم و حیمته مودوع بولونیور .
رفاه و ترقی مملکتدن امیدوار اوله رق مستریج بروجدانله استقباله
نکران اوله بیلیمک ایچون بوکونکی نسلی یارین یاشایه جقلمی زمانه ،
اوزمانک احتیاجات وایجاباتنه کوره تربیه ایتمهک چالیشملی یز .
تعلیم و تربیه مسئله سنده باشلیجه اوج عاملک نظر اعتباره آلمی
اقتضا ایدر :

(۱) چوجو غک کنیدی

(۲) ابون و عائله سی

(۳) محیط اجتماعی

تربیه دن غایه چوجو غک سعادت ورفاه مستقبله سی تأمین ایتک ،
اونی مجادله حیات حاضر لاق ، و او مجادله ده مظفریته مدار اوله جق
اساسلرله کنیدیسی تجهیز ایتک والاصل چوغی عائله سنک ، وایچنده
یاشایه جق جمعیتک لزوملی وفائده بخش بر عضو فعالی حاله کتیرمکدن
عبارتدر .

آنحی بوغایه کوزم دلمک شرطیله ویریه جک بر تربیه دن نتایج
مثمره اقتطاف اوله بیلور . فقط بوغایه کوره چوجوغی کیم تربیه
ایده لک ؟ بوخصوصده اک چوق تأثیر کیملر طرفدن اجرا ایدیه .
بیله جک ؟ بوسؤاللرله تعلیم و تربیه مسئله سنک اک دقیق بر نقطه سی
قورجالیورز : تربیه و تزکیه نفسه چالیشمق هرکسک برحق مشروعی
اولدیغندن ، برچو جوق کنیدی کنیدی اداره ایده بیله جک برسنه کلدکدن
یعنی ساحه حیات آتله قدن سوکره اصلاح نفسه چالیشمسی کنیدی
مقدس بروظیفه سی اوله جق شهنه سزدر .

فقط ، برچو جوق تربیه اصلیه وابتدائی سی آله رق افعال وحرکاتندن
مشول اوله بیله جک برسنه واصل اولدقجه بالطبع کنیدیسنه بویله بر
وظیفه توجه ایده من . چوجوق دوره طفولیتده ایکن بو وظیفه
عائله سنه ومنسوب اولدیغنی جمعیه یعنی حکومت عائد بولنور .

ایستر . اونک ایچون بلان چیزیلرکن اوفکرلر ، وکلهر شاید
موضوعه اوزاقدن تماس ایدیور ، ده طوغریسی بر کوزلک ویر .
میورسه هان آتلیویرمیدر .

مشهور باسقالک دیدیکی کبی « بر شینک یالکز کوزل اولمی
کافی دکلدر ، موضوعه بیکانه اولمامسی ده شرطدر . موضوع اوله ایسترکه :
نه بر شی اکیسک اولسون ، نه بر شی فضله . »

بلان حقنده سویلیدی کمز شو سوزلری بر فرانسز ادیندن نقل
ایتک ، چونکه غریبلرک بومسئله نه قدر اعتنا ایتدکارینی کوسترمک
ایسته یوردق .

أوت ، بزم دیوانلر مزده ، مجموعه لری مزده بریر اوله قیمتی بیتلر ،
اوله جمعیتی مصرعلر بولنورکه بر غرب شاعرینک قریحه سنندن
نادراً سنوح ایدر . لکن مع التأسف اونلرک تربینه هیچ رعایت
ایدلمه مش ، حتی بویله بر ترتیب عقله بیله کتیرلمه مش اولدیغنی ایچون
هیئت مجموعه لری پایدار بر کوزلک کوسترمه میور . مثلاً فضولی البته
یک بریوک بر شاعر در ؛ لیلی نامه سنده البته یک یوکسک شعرلر
واردر . لکن حضرت افسانه سی نظمه قاشمازدن اول اثرینه نصل
باشلایه جقنی ، نه لردن بحث ایده جکنی ، نصل بر نتیجه ویره جکنی
دوشومه مش ؛ یعنی هیچ بر بلان ، هیچ بر طاسلاق یا بیه دن سعه
قریحه سنه ، ثروت خیالنه ، سماحت حسنه کووه نه رک ایشه باشلا یو .
یرمش ، اونک ایچون بو قدر امکی هدر اولمش کیتمش !

لیلی نامه فضولی ایچون ، حاشا ، قیمت ادبیه دن محرومدر ،
دیگک ایسته میورز ؛ دیگک ایسته یورز که فضولی ده آز شاعر ، لکن
دها چوق صنعتکار اولسهیدی ، او اثری وجوده کتیرن اجزای ادبیه دن
دها آز قیمتی مواد ایله ده کوزل بر بدیهه تألیف ایده بیلیدی .
فضولی ایچون سویله نن بو سوزلر نابیلر ، یحیالر ، شیخ غالبلر
حقنده وارددر . بزم غرب ادبیاتندن ایتدی کمز ، ده طوغریسی
ایده جکمز استفاده اونلرک بوتون حسیاتنه ، حتی بوتون
مادانه ترجان اوله رق بوملت مرحومه یه آکلایه مایه جقنی ، آکلادیغنی
صورتمده ذوق آله مایه جقنی بر طاقم عجوبه لر اوقوتق ؛ یا خود خلقک
ذوق بهیمیه سی اوقشایه جق ، ذاتاً صاللانوب طوران اخلاق عمومیه بی
تملندن ییقا جق نمونه لر کوسترمک دکلدر . کوزیمزی آچلی ، ققامزی
باشمزه آلمی یزده ادبیاتی انسانیته خادم بر فن مستقل تاقی ایده رک
تعالیسنه اونلر کبی چالیشمالی یز ؛ شرائطی جامع بر اثر ادبی نصل
اولیور ، نه کبی حاضر لقلر ایسته یور ، بورالریغنی اونلردن اوکره نه رک
منتظم ، مین بلانلر ، متین ، محکم اصوللر تعقیب ایتلی یز .

محمد عاکف

